

Historisk inventering avseende föroreningar i mark och grundvatten

Dämnet 11, Hässleholm

Datum: 2022-09-30
Upprättad av: Johanna Arlinger
Granskad av: Sara Lydmark
Projektnummer: 22-7435

Kodeda Konsulter AB

Administrativa uppgifter

Uppdragsnamn:	Historisk inventering, Dämmet 11, Hässleholm
Fastighetsbeteckning:	Dämmet 11
Adress:	Dämmevägen 12
Uppdragsgivare:	Rasmus Van der Crussen, 072-179 40 22, Kunskapsporten AB
Utfört av:	Kodeda konsulter AB
Kontaktperson:	Johanna Arlinger, 072-552 88 92

Uppdragsbeskrivning

Kodeda konsulter har fått i uppdrag av Kunskapsporten att utföra en historisk inventering av fastigheten Dämmet 11 i Hässleholm med avseende på föroreningar i mark och grundvatten. Arbete pågår med utveckling av fastigheten med utbyggnad av befintlig vårdcentral samt uppförande av andra byggnader på fastigheten.

Inför framtida arbeten vill Kunskapsporten få kartlagt risken för eventuella föroreningsförekomst på fastigheten.

Syfte

Syftet med den historiska inventeringen är att kartlägga om det bedrivits miljöfarlig verksamhet på fastigheten Dämmet 11 och, om så är fallet, översiktligt bedöma risken för att dessa kan ha orsakat markföroreningar. Även närliggande fastigheter ingår i genomgången då föroreningar från dessa verksamheter i närområdet kan ha spridits till den aktuella fastigheten.

Den historiska inventeringen görs översiktligt och resultatet är sammanställt i föreliggande rapport tillsammans med en bedömning om eventuella föroreningsrisker.

Omfattning och avgränsning

Uppdraget avser ge en översiktlig bild av eventuella föroreningar på fastigheten utifrån arkivmaterial om tidigare verksamheter på fastigheten och i dess närområde.

Bakgrund av fastigheten och området

Områdesbeskrivning

På fastigheten Dämmet 11 finns idag verksamheter med bland annat en större livsmedelsbutik och en vårdcentral. Aktuell fastighet är belägen i östra delen av Hässleholm, norr om Stobyvägen, som går ut ur tätorten åt nordost. Söder om Stobyvägen finns ett större industriområde medan fastigheten på övriga sidor omges av bostadsområden, se figur 1. Som närmsta granne finns Ljungdalakyrkan (Svenska kyrkan) som är belägen på fastigheten Dämmet 12, se figur 2.

Figur 1. Översiktskarta över Hässleholm. Röd markering visar aktuell fastighet (bildkälla: Lantmäteriet 2022), Dämnet 11.

Figur 2. Karta över närområdet kring aktuell fastighet. Mörkblå markering visar fastigheten Dämnet 11 (bildkälla: Lantmäteriet 2022).

Äldre kartbilder visar att området tidigare har utgjorts av åkermark. Exploateringen av fastigheten började på 1970-talet, se figurerna 3 och 4.

Figur 3. Flygfoto från området cirka 1960 visar att området tidigare bestod av åkermark (bildkälla: Lantmäteriet 2022). Röd markering visar ungefärlig placering av nuvarande Dämmet 11.

Figur 4. Flygfoto från området cirka 1975 visar att byggnationer påbörjats på området (bildkälla: Lantmäteriet 2022). Röd markering visar ungefärlig placering av nuvarande Dämmet 11.

Geologiska och hydrologiska förhållanden

På fastigheten Dämmet 11 består markytorna, förutom där det finns byggnader, av hårdgjorda ytor med asfalt samt grönytor med främst gräs, men det förekommer också några träd och buskage, se figur 5.

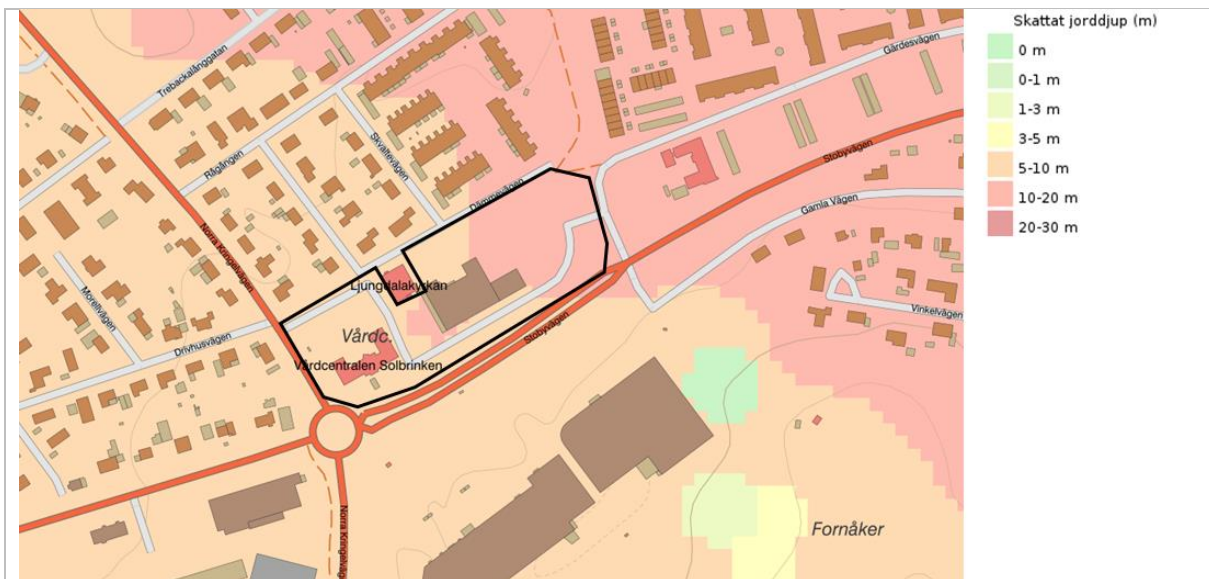
Figur 5. Flygfoto från området i nutid (bildkälla: Lantmäteriet 2022). Röd markering visar fastigheten Dämmet 11.

Naturligt förekommande jordarter är isälvsediment och sand. (SGU 2022). Sannolikt förekommer fyllnadsmaterial, i varierande mäktighet, ovan naturliga jordarter på fastigheten, se figur 6.

Figur 6. Naturliga jordarter på området är isälvsediment, vilken är en jordart med hög genomsläplighet (bildkälla: SGU 2022). Fastighetens ungefärliga placering inom svart ram.

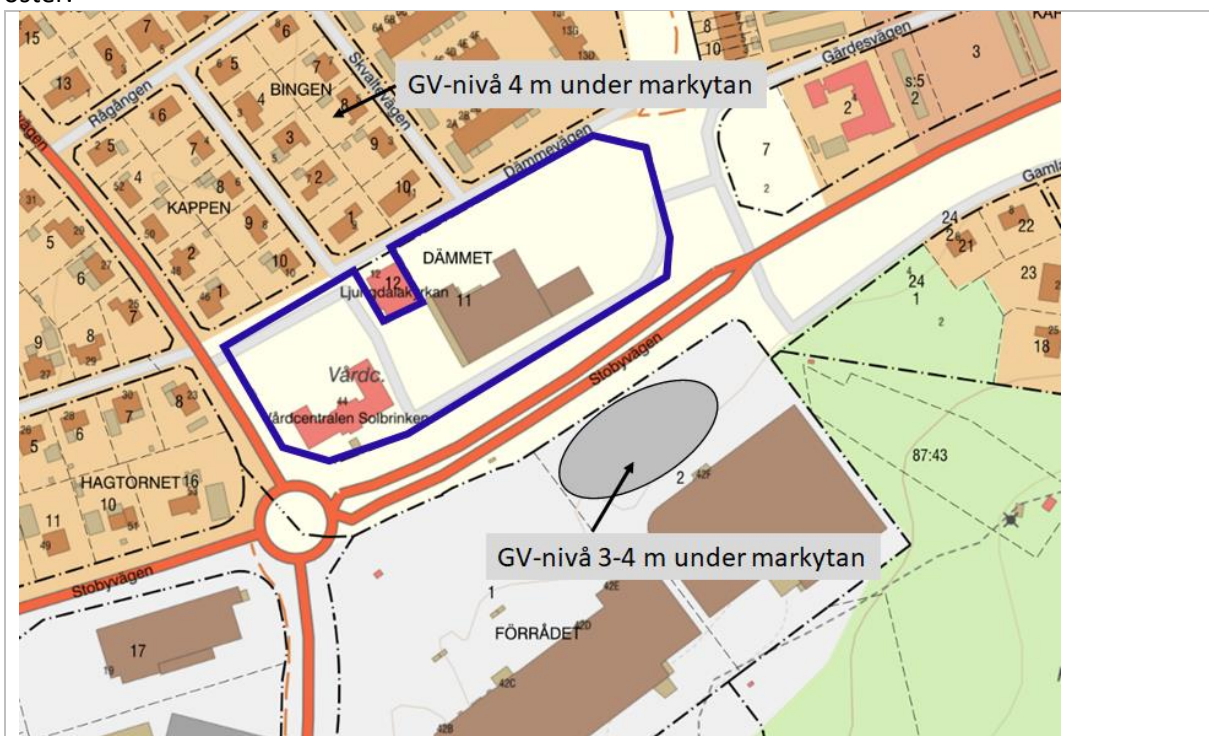
Jorddjupen på fastigheten har SGU uppskattat till cirka 5–10 meter i den västra delen av fastigheten och 10–20 meter i den östra, se figur 7 (SGU 2022).

Figur 7. Uppskattat jorddjup på området är mellan 5–10 m på den västra delen av fastigheten och 10–20 meter i den östra delen (bildkälla: SGU 2022). Fastighetens ungefärliga placering inom svart ram.

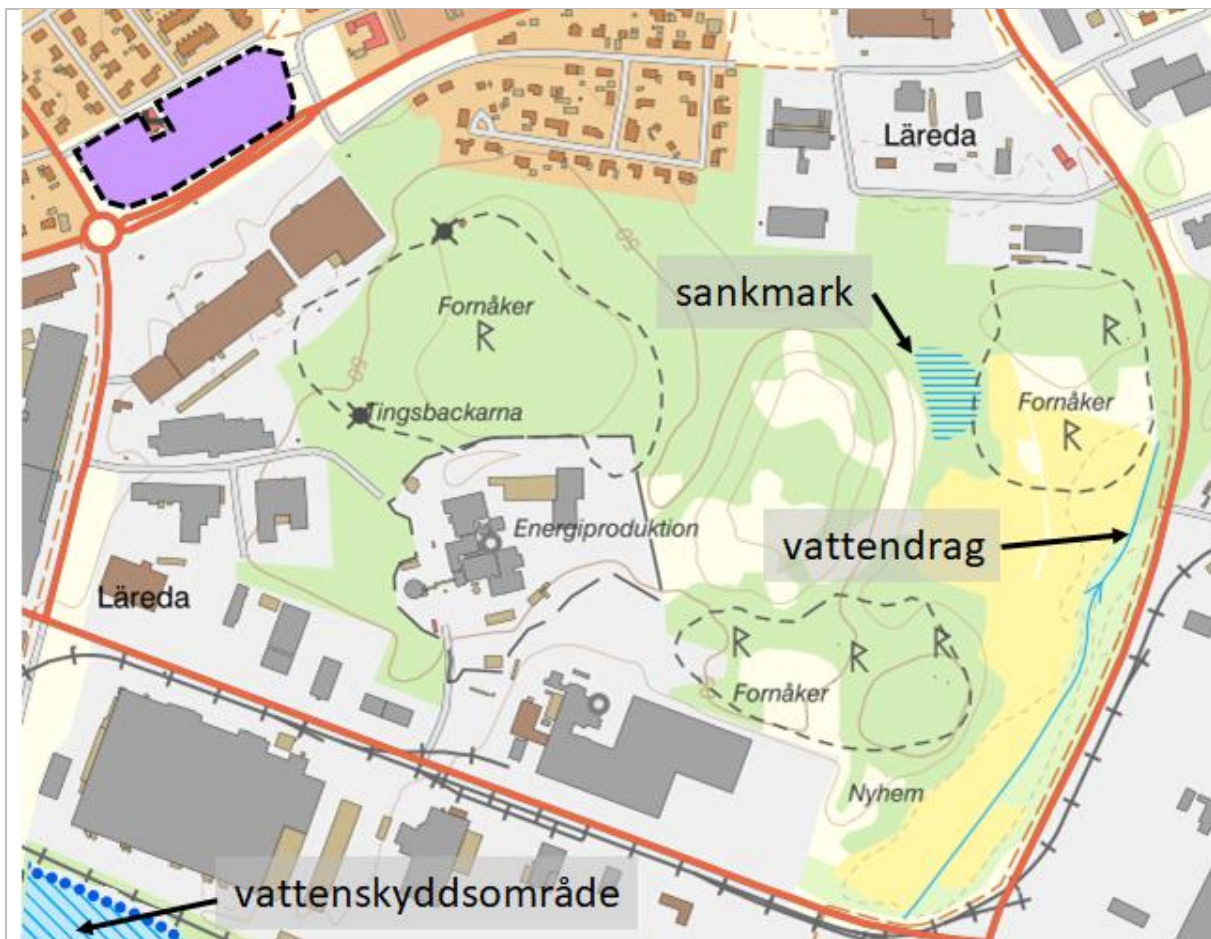
Enligt SGU:s brunnarsarkiv (SGU 2022) finns närmaste brunnar cirka 50 m söder om fastigheten. Det är mer än 25 st energibrunnar borrade på fastigheten Förrådet 2. Även norr om fastigheten, cirka 75 meter, finns en energibrunn på fastigheten Bingen 8. Närmaste dricksvattenbrunn är enligt brunnarsarkivet belägen 250 meter sydost om fastigheten och borrades 1955.

Vid borrning av brunnar i fastighetens närområde har grundvattenytan påträffats på cirka 3–4 meters djup sydväst om Stobyvägen och cirka 4 meter norr om fastigheten, se figur 8. Grundvattnets flödesriktning är inte klarlagd men antas i tidigare utförda undersökningar i närområdet vara svagt åt öster.

Figur 8. Påträffad grundvattennivå i samband med brunnborrningar (SGU 2022) (bildkälla: Lantmäteriet 2022). Fastighetens ungefärliga placering inom mörkblå ram.

Närmaste ytvatten, ett vattendrag, finns cirka 1 km sydost om fastigheten, enligt VISS. Åt samma håll finns även en sankmark på cirka 750 meter avstånd, se figur 8.

Figur 8. Närmsta vattendrag och sankmark (VISS 2022). Aktuell fastigheten i lila markering.

Skyddsvärda miljöer

Fastighetens närmaste skyddsvärda område, kopplat till miljöbalken, är ett vattenskyddsområde, cirka 750 m söder om fastigheten (VISS 2022), se figur 8.

Historik och tidigare utredningar på fastigheten

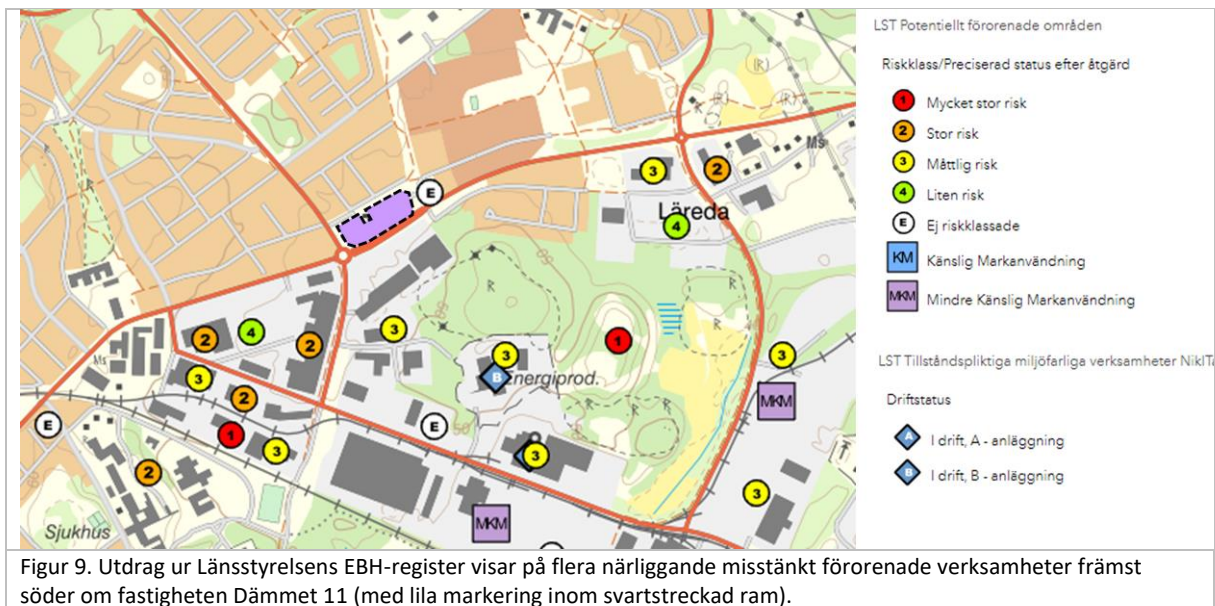
Byggnaden som idag hyser livsmedelsbutiken uppfördes år 1978 som centrumbyggnad för "Ljungdala centrum" med butik, post och bank. Vårdcentralen byggdes 1994. Affären byggdes ut 1998 och även vårdcentralen i sin tur 2003.

Kyrkan på grannfastigheten Dämnet 12 uppfördes 1980.

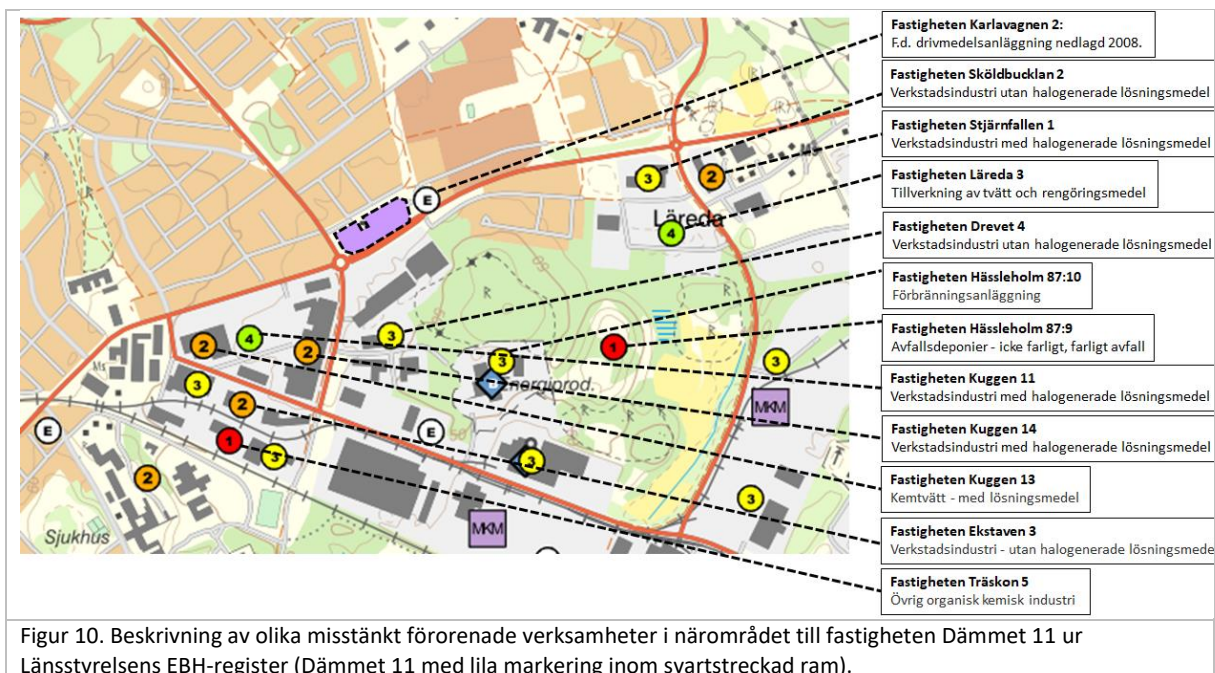
Det finns inga kända markmiljöundersökningar utförda på fastigheten.

Historik och tidigare utredningar på närliggande objekt

Länsstyrelserna har utfört inventering av misstänkt förorenade områden (MIFO) i Sverige och sammanställt informationen i databasen EBH-stödet, se figur 9. I karttjänsten EBH-kartan erhålls informationen från utförda inventeringar. Enligt EBH-kartan finns flera riskklassade objekt, framför allt söder om fastigheten, se figur 9.

I figur 10 finns beskrivning från Länsstyrelsens EBH-register på de närliggande riskobjekten.

Nedan listas de objekt där det finns uppgifter från arkivet på kommunens miljöenhet som bedöms som relevanta för markmiljön på fastigheten Dämet 11. Dessa återfinns även ovan i figur 10.

Karlavagnen 2

Närmaste objekt enligt EBH-kartan är en före detta drivmedelsanläggning, som var belägen öster om Dämet 11 på fastigheten Karlavagnen 2. I samband med utvecklingen av drivmedelsverksamheten under 2008 utfördes markundersökning med provtagning av jord (15 prover) samt ett vattenprov av grundvatten som påträffades på cirka 3 meters djup. Samtliga analyserade prover visade på halter under laboratoriets rapporteringsgräns och därmed även under använda riktvärden (Naturvårdsverkets generella riktvärde för mindre känslig markanvändning, 2016).

Kuggen 14

Det finns kännedom om tidigare användning på fastigheten av det klorerade lösningsmedlet trikloreten. Vid en porgasundersökning 2017 påträffades höga halter trikloreten i porgasen vilket visar att det finns en förorening av trikloreten i marken.

Kuggen 13

På denna fastighet har det tidigare bedrivits kemtvättsverksamhet med användning av perkloretylen, (klorerat lösningsmedel) och senare drivmedelsverksamhet. Inga undersökningar är utförda på fastigheten.

Träskon 5

Här har det funnits kemisk industri med bland annat tillverkning av rostskyddsmedel. Det finns dokumenterad användning av betydande mängder klorerade lösningsmedel i den tidigare verksamheten. Det utfördes en schaktsanering med pumpning år 2004-2008. Vid kontrollprovtagningar efter saneringen har halter av petroleumkolväten och klorerade alifater i halter över riktvärdena påvisats. I tidigare undersökningar har grundvattnets strömningsriktning här fastställts till ostlig-nordostlig, alltså möjligen mot fastigheten Dämnet 11.

Ekstaven 3

Här bedrivs flera verksamheter: mellanlagring och sortering av avfall inklusive förvaring av farligt avfall, bilvårdsanläggning och mekanisk verkstad. År 2007 genomfördes en sanering av en petroleumförorening på fastigheten.

Bedömning av risk för föroreningar på fastigheten och dess närområde

Det finns inga kända misstänkta föroreningskällor från tidigare eller nuvarande verksamheter på fastigheten Dämnet 11 och därför bedöms dessa inte utgöra någon större risk för uppkomst av föroreningar i mark och grundvatten.

Det finns dock alltid en risk att ditförda fyllnadsmassor kan ha varit förorenade, inte minst i tätorter där det i större utsträckning pågått miljöfarliga verksamheter samt på fastigheter som bebyggdes längre tillbaka i tiden.

Det finns åtskilliga verksamheter i närområdet som kan ha orsakat föroreningsskador som också kan ha påverkat fastigheten Dämnet 11. På flera av fastigheterna har det förekommit verksamhet med både petroleumkolväten och klorerade lösningsmedel. Flera av dessa är inte kartlagda. På fastigheten Träskon 5 finns dock en känd förorening av bland annat trikloreten. Då grundvattnets strömningsriktning har fastställts till ostlig-nordostlig finns en risk för spridning mot fastigheten Dämnet 11.

De klorerade alifaterna (klorerade lösningsmedel och dess nedbrytningsprodukter) är flyktiga och kan förångas ur marken. Ämnena är hälsovådliga och kan därför utgöra en stor hälsorisk främst med avseende på inandning men även risk för inträngning i dricksvatten. De klorerade alifaterna är tyngre än grundvatten och kan därför tränga ner i markprofilen. Dessa kan ge upphov till ett större område med en föroreningsplym då de transporteras ibland kilometersträckor i marken.